

Lohengrin.

Romantična opera v treh dejanjih.

.....

Zložil

Rihard Wagner.

Poslovenil

M. Markič.

Izdalo in založilo

Dramatično društvo v Ljubljani.

V LJUBLJANI.

Natisnila „Národna tiskarna“.

1898.

Lohengrin.

Romantična opera v treh dejanjih.

— —

Zložil

Rihard Wagner.

Poslovenil

M. Markič.

— . . . —

Izdalo in založilo

Dramatično društvo v Ljubljani.

V LJUBLJANI.

— —
Natisnila „Národná tiskarna“.

1898.

O s e b e :

Henrik Ptičar, nemški kralj. (Bas.)

Lohengrin. (Tenor.)

Elza, brabantška knežnja. (Sopran.)

Vojvoda Gotfrid, njen brat.

Miroslav Telramundski, brabantski grof. (Bariton.)

Ortruda, njegova soproga. (Sopran.)

Kraljev glasnik. (Bas.)

Saški in turinški grofi in plemiči.

Brabantški grofi in plemiči.

Plemkinje.

Paži.

Vojniki. Žene. Vojščaki.

(Antverpe: prva polovica desetega stoletja.)

Prvo dejanje.

Prvi prizor.

Loka na bregu Šelde pri Antverpah.

(Kralj Henrik pod sodnim dobom; zraven njega grofi in plemiči saškega voja. Tem nasproti brabantski grofi in plemiči, na čelu jim Miroslav Telramundski; zraven njega Ortruda. — Glasnik je stopil iz kraljevega voja na sredo; na njegovo znamenje trobijo štirje kraljevi trobentači »poziv«.)

Glasnik. Oj grofi, plemstvo, prosti ves Brabant!

Henrik, vladika Nemcem, je prišel

Po pravo vlasti sodit pravde vam.

Pokorni li na njega ste poziv?

Brabantci. Pokorni vsi na njega smo poziv!

(udarjajoč ob orožje) Pozdravljen! Pozdravljen, kralj nam,
v zemlji tej!

Kralj Henrik (vstane). Pozdravljam vas, brabantski
vrli voj.

Brez vzroka nisem pótoval to pot;

Da v sili vlast je, kličem vam v spomin.

Naj vam stopram razlagam stisko silno,

Ki z njo tak često nas zadel je vzhod?

Na skrajnej meji mati, deca moli:

»Gospod, pred jezo Ogrov váruj nas!«

A jaz, državi glava, narediti

Sem moral konec teh zasramovanj;

Kot boja dar dobil sem mir za let

Devet, porabil sem ga za odpor:

Utrdbe mest sem zidal in gradóv,

Navadil voj na vojsko sem in bran.

Potekel zdaj je čas, odbita danj, —

Grozé sovrag pripravlja se na boj.

Čas je sedaj, da branimo državi

Na vzhod, zahod, prot vsem ugled in čast!
Ozemlje celo trume v boj postavi,
Potem ne psuje več se naša vlast!
Sasi in Turinžci (udarjajoč ob orožje)

Za dom vè boj! Vodnik nam bodi Bog!
Kralj (zopet sede). Če prišel k vam sem, v slavi svoj
Brabant,

Pozvat na boj vas proti ljutim vragom, —
Z bolestjo, žalostjo opažam tu,
Da brez vladarja, vlada v vas razpor!
Tu vidim divji metež, tok zmešnjav; —
Pozval zato sem tebe, Miroslav!
Kreposti dika vsem ti znan si nam, —
Govôri zdaj, da stiske vzrok spoznam.

Miroslav (slovesno) Hvala ti kralj, da prišel sodit si!

Resnico javim, tuja mi je laž. —
Umrli nam vojvoda je čez Brabant,
V zaščito meni je poveril deco:
Elzo, devico, in sina Gotfrida.
Zvestó sem negoval mladost njegovo,
Ko svojo čast življenje sem mu čuval.
Pomisli, kralj mi, ljuto zdaj bolest,
Ko se ugrabil mi je ta zaklad!
Šetaje vedla Elza je dečka mi
Tja v gozd, brez njega pa prišla je nazaj;
Hlineča skrb povpraša nas po bratu,
Češ da slučajno zablodivši v gozd
Zgubila je — tak trdi — sled njegov.
Zaman ves trud je bil po izgublencu;
A ko zagrozil Elzi sem ostró,
Tu ona obledí in zatrepeče:
Nedvomen krivde grozne — nam dokaz!
Bilò me strah je, groza deve te:
Nje roki, ki jo bil mi oče njen
Je dal, sem drage volje odrekel se, —
In ženo vzel po volji sem srcá,

(predstavi Ortrudo ki se pokloni.) Ortrúdo — oče jej je
Rádbod knez.

(nekaj korakov stopivši naprej) Zdaj tu vam tožim Elzo,
knežnjo čez Brabant:

Jaz bratomorstva jo dolžim.
A zemljo to zgovarjam jaz za sé,
Ker vojvode najbliži sem krvi,
A žena mi je iz rodú, ki dal
Vladarje nekdam je i zemlji tej. —
Zdaj čul si tožbo, kralj mi! Sodi prav!

Vsi možje. Ha, grozno Telramund dolži!

Me groza strašne je vesti.

Kralj. Kakó strahotno tožbo javiš nam!
Li krivda možna večja je od té?

Miroslav (ljuteje). Gospod, sanjarska je devica ta,
Ki mi ošabno odbila je rokó,
Zató ljubavi tajne jo dolžim:

(zmerom srditeje) Je mislila, če bode brata prosta,
Da bó kot vladarica čez Brabant
Lahkó odrekla vasu svojo ròko,
In žila svóobodno z ljubincem tajnim.

Kralj (ga prekine z resnobnim kretom) Pozôvi Elza se! —
(zelo svečano) Začel se zdaj

Bo strogi sód! Bog naj modróst mi da!

Glasnik (stopivši na sredo). Po pravu, prašam vas, naj
tu vrši se sod?

Kralj (ki je svečano obesil ščit na dob). Ne krije prej naj
mene ščit,

Da zvrši sod se istinit!

Vsi možje (potegnejo meče, ktere Sasi zasadé préd-se v
zemljo, Brabantci pa položé préd-se na tla).

Meč v nóžnico poprej ne smé,

Da se resnica vsa izvé!

Glasnik. Kjer kralj obesil svoj je ščit,

Tam pravi sód vam bo očit!

Zato zdaj kličem tu glasnó!

Elza, naprej na mesto to!

Drugi prizor.

(Elza nastopi počasno in sramežljivo; dolg provod dev jej sledi
obavljajoč se sprva na skrajnji meji sodnega kroga v ozadju.)

Možje. Ah, glej le-tam pred sod jo iti!
Ha, kak krasán je in čist nje stas!

Ki upal jo je obdolžiti,
Pač krepek on ima dokaz.
Kralj. Ti si li, knežnja čez Brabant?
(*Elza* kretom pritrdi.)

Spoznaš

Li me sodnikom svojim ti?
(*Elza* zre kralju v oči in zaúpljivo zopet pritrdi.)

Vprašujem

Na dalje: je li tožba znana ti,
Ki dvignila se tu je zoper tebe?
(*Elza* zagleda Miroslava, zatrepeče, boječe obrne glavo in
žalostna pritrdi.)

Kaj

Na njo ti odgovarjaš?
Elza (kretom izražujoč: »Nič!«)

Kralj.

Krivo li

Se pripoznaš?

Elza (žalostno gleda préd se) (Ubogi bratec!)
Vsi možje (šepetaje) Predivno to! Kak čudno se obnaša!
Kralj (ginen) O *Elza*! Kaj ti mi odkriti imaš?
(Željno čakaje vsi molče.)

Elza (mirno gledaje préd-se). V žalostnih dneh molila
V samôti sem Boga,
V molitve tužne zčila
Vse tožbe sem srcá.
Tedaj iz mojih stokov
Glas tužen zadoni,
V zvenenje močnih zvokov
Mogočno prikipi.
In daleč tja zvenel je,
Ga komaj zna uhó;
Tu spanec me objel je,
Na mah zaspim sladkó. —

Vsi možje. Prečudno to! Sanja? zamaknena?

Kralj (kakor da bi jo hotel vzbuditi iz sanj). *Elza* zdaj za-
govarjaj pred sodom se!

Elza (z obličja jej je brati, kako iz sanjavega zamaknenja
preide do zanesenega razmiljenja)

V blesteči tu opravi
Se bliža vitez mi,

Možá tak lepe nravi
Še niso zrle oči.
Zlat rog ima ob pasu,
Za meč drži krepák, —
Ták stopi v divnem krasu
Z višin pred mé junák.
In vitez ta neznani
Tolaži me lepó;
On vitez moj ostani,
On moj junak naj bó!

Kralj in *vsi možje* (zelo gineni). Naj Bog nam bode mi-
lostiv,

Da se razvidi, kdo je kriv!

Kralj. Ti pa, mož, vreden vse časti,
Pomisli pač, kdo se dolži!

Miroslav (vedno strastnejši) Ne moti me sanjarski nje
pogum.

Blazní vè mislih na ljubimca!

Da jo dolžim, za to imam dokaz:

In verojetne priče za njen greh!

A dvojbi vaši da s spričáli branim,

Zares ne znaša s tem se moj ponos!

Jaz tu sem, tu moj meč! Kdo je tak smel,

Da proti časti moji se borí?

Brabantski plemiči (zelo živahno) Nikdo izmed nas! Le
zá-te gremo v boj.

Miroslav. In kralj ti moj! Spominjaš li se usluge,
Ko v boju divjega sem Danca zmel?

Kralj (živo). Pač žal, da ti me tega opominjaš,
Kreposti diko rad te pripoznam;
Nikomur rad ne dam, kot samo tebi,
Vè varstvo te dežele. — (S slovesnim ukrepom)
Sam le Bog

Sedaj o stvari tej naj še odloči!

Vsi možje. Na božji zdaj sódi! na božji zdaj sod! Naprej!

Kalj (potegne meč in ga zasadi préd-se v zemljo).

Te vprašam, Miroslav, grof Telramund!

V borbi li češ na život in na smrt

Zastopati v božji sodbi svojo tožbo?

Miroslav. Da!

Kralj. I tebe vprašam, knežnja čez Brabant,
Češ li, da tu na život in na smrt
Junak vè božji se sodbi zá-te bije?

Elza (ne odprši očíj). Da!

Kralj. In kóga voliš borcem?

Miroslav (naglo). Zaslišite

Imé zdaj nje ljubimca!

Brabantski plemiči. Čujte zdaj!

Elza (ne spremenivši svoje postavke in obraza; vsi željno
gledajo ná-njo; odločno).

On vitez moj ostani,

On moj junak naj bo!

(ne ozrši se) Zdaj čujte, kaj obeta

Poslancu se Bogá: —

On mojega očeta

Kraljestvo naj ima!

Še srečno čem slaviti,

Če vzame, kar imam, —

Da čè me poročiti,

Kar sem, vse njemu dam!

Možje. (Dar krasen to, da v roki je Bogá!

Ki za-nj gre v boj, zadel bo na možá.)

Kralj. Uže stoji v poldnevu solnce:

Sedaj je čas, da se izda poziv.

Glasnik (stopi sè štirimi trobentači naprej veleč jim obrnenim
proti štirim straném svetá, da stopajo
na skrajno mejo sodnega kroga in
trobijo.)

Junak, ki, príšel v božji sem je boj

Za Elzo se borít: naprej na plan!

Vsi možje. Odveta vzbudil ni poziv;

Končala stvar se bo slabó.

Miroslav (kažoč na Elzo, ki stoji nemirno čakaje).

Sedaj je jasno, kdo je kriv!

Stvar moja podedíla bo.

Elza (bliže kralju). Predragi kralj mi, prosim milo,

Še enkrat daj se oznanilo!

Ne sliši ga, ah, vitez moj.

Kralj (glasniku). Še enkrat zôvi mi na boj!

(Glasnik in trobentači ponové poziv.)

Vsi možje. V molčanju mrkem sodi Bog.

Elza (goreče moleč pade na kolena, njene deve se jej bli-
žajo v skrbéh.)

Po tožbi, od tebe mu poslani,

Prišel je koj na tvoj ukaz;

Gospod, zdaj vitezu naznani:

Pomozi mi v ta jadni čas!

(v kipečem navdušenju) *Ták*, kot je bil, branitelj moj,

Branitelj moj, pri meni stoj!

Zbor žena (klečé). *Bog!* Oj pomози ji!

Gospod, sliši nas!

(Stoječi na višini najbliže bregu zapazijo v daljini čoln, kte-
rega vleče labod in ki se počasi približuje po reki; v čolnu
stoji vitez.)

Možje. Glej, glej! Kakóvo čudo! Kaj? Labód?

Labod se približuje s čolnom tod! —

In vitez v njem visokostas stoji!

Kakóv orožja blest! — Oko temni

Tolika luč! Glej, sèm, le-sèm peljá ga pot!

Na lancu zlatem vleče čoln labód! (Vsi hite
proti ozadju.)

Tretji prizor.

(V naslednjem pristane labod s čolnom popolnoma k bregu:
Lohengrin stoji v njem.)

Vsi možje (v največjem zavzetju hite zopet spred)

Divôta! divôta! divôta se nam javi!

Žene (klečé) { Nečuvena, nevidena divôta!
Pozdrav, pozdrav ti, božji ti junak!
Hvala ti, Gospód! devo ki braniš slabotno!
Da si zdrav, oj božji ti junak!

(S svojega mesta pregleda kralj vse. Miroslav in Ortruda prestrašena strmita. Elza v rastočem vzhičenju prisluša in se ne upa ozreti se. Vsi se obrnejo željno čakaje proti ozadju. Lohengrin, v blesteči srebrni opravi, s šlemom na glavi, s ščitom sè zadi, z malim zlatim rogom ob boku, stoji v čolnu opiraje se na meč. Miroslav nem strmenja zre nanj; Ortruda, ki je doslej stala hladna in ponosna, se silno prestraši za-

gledavši laboda. Vsi se v največjem zavzetju odkrijejo. Elza se obrne in zazrši Lohengrina zavpije na glas. Kakor hitro Lohengrin krene hoteč izstopiti iz čolna, najpaznejši molk.)

Lohengrin (z jedno nogo stoječ še v čolnu se pripogne k labodu).

Zdaj hvala ti, labód ti moj!
Nazaj spet plovi v širni svet,
Odkoder čoln priplul je tvoj,
Le v srečo nama pridi spet!
Zvestó opravljaj posel svoj!
Da zdrav si mi, labod ti moj!

(Labod obrne počasi čoln in plava po reki nazaj. Lohengrin otožno gleda za njim)

Možje in žene. Kak diven strah nas spreletava,
Kák čar vè sponah nas imá! —
Kak krasna njega je postava,
Ki sèm priplul na breg je ta!

Lohengrin (ki je zapustivši breg počasi in slovesno pristopil spred, se pokloni kralju).

Zdrav, kralj mi Henrik! Blagoslov
Naj meču Bog ti podelí!
Imé do poznih še rodóv
Naj svitlo, slavno ti živí!

Kralj. O mož, če prav jaz moč spoznam,
Ki pripeljala te je k nam:
Ti od Bogá si nam poslan?

Lohengrin. Da v boj za devo se podam,
Ki je obtóžena težkó,
Šem jaz poslan: naj zdaj spoznam,
Če tu sem prav sešel se z njó! —

(Elzi) Govóri, knežnja čez Brabant!
Če sem za borca ti poslan,
Češ li brez straha in skrbí
Vè varstvo se podati mi?

Elza (ki je stala doslej negibno kakor začarana na mestu, mu pade prevzeta od presladkega čustva pred noge).

Junak, rešitelj! Vzemi me!
Kar sem, darujem tebi vse!

Lohengrin. Izidem srečen li iz boja,

Češ li, da mož postanem tvoj?

Elza. Kot tu me vidiš, jaz sem tvoja,

Vse vzemi: dušo, život moj!

Lohengrin. Elza, mož li imam jaz tvoj se zvati,

Da zemljo ščitim ti močno,

Da nič od tebe me ne odvрати,

Obljubiti mi moraš to:

Nikdár me ne sprašavaj,

Nikdár ne pozvedavaj,

Odkod je moja pot,

Kakóvo imé in rod!

Elza (polglasno, skoraj brez zavesti) Nikdár, gospód, ne
bom vprašála.

Lohengrin (jako resno). Elza! Si li me poslušála?

(odločneje) Nikdár me ne sprašavaj,

Nikdár ne pozvedavaj,

Odkod je moja pot,

Kakóvo imé in rod!

Elza (goreče gledaje k njemu). Moj ščit! O angelj moj
blesteči!

Nedolžnost moja si spoznal!

Mar dvom ne bil bi greh največi,

Ki ná-te vero bi jemal?

Kot ti me braniš v jadni čas,

Jaz zvésto slušam tvoj ukaz.

Lohengrin (jo vzdigne sebi na prsa). Elza, jaz ljubim te!

Kralj, možje in žene (polglasno, gineni).

Kakóva čuda se godé?

Li čar vè sponah me imá?

Kakó mi koprni srcé,

Zrem li prekrasnega možá!

Lohengrin (privedši Elzo h kralju in izročivši jo njegovi
milosti slovesno stopa na sredo kroga).

Zdaj čuj i ljud i plemstvo moj prijav!

Brez krivde vse je knežnja čez Brabant.

Da krivo tožiš, grof, ti Miroslav,

Po božji sodbi pride naj na dan!

Brabantski plemiči (sprva nekteri, potem zmerom več jih
Miroslavu).

Nikar ne v boj! Ne v boj nikar!
Ne bodeš zmagal ti nikdár!
Če várovan je od Bogá,
Kaj mar tvoj hrabri meč velja!
Nikar! Svarímo te zvestó!
Ne zmaga, tebe čaka zlo!

Miroslav (ostro motreč upre oči na Lohengrina, ljuto).

Ha, mrtev raje, ko plah! —
Kák le privel te sèm je čar,
Tujec, ki si takó mi smel,
Ni tvoje mi pretitve mar,
Ker jaz legáti nisem htel.
Zató boril se bom s teboj,
In zmagal bom, to up je moj!

Lohengrin. Zdaj, kralj mi, vredí naju boj! (Vsi se pornejo v prejšnje postavke pri sodu.)

Kralj. Izstópíte, po troje za borilca,
In dobro zmérite za borbo krog!

(Trije saški plemíči izstopijo za Lohengrina, trije brabantški za Miroslava: slovesno stopaje izmerijo bojišče in je omeje v popolnem krogu zasadivši kopja v zemljo.)

Glasnik (sredi bojnega kroga). Zdaj čujte me, pazite to:

Ne móti boja tu nikdó!
Obárnite se od ograj!
Kdor vároval mirú ne bó,
Svobódnik z roko plača naj,
A suženj plačal bo z glavó!

Vsi možjé. Svobódnik z rôko plača naj,
A suženj plačal bo z glavó!

Glasnik. Vi dvá, ki v božji gresta boj,
Zvestó hranita boja stroj!
Držita red mu práv in strog
Brez váranja in brez okán!
Pravično sodi vaju Bog,
Verujta va-nj, ne v svojo bran!

Lohengrin in *Miroslav* (oba zunaj bojnega kroga).

Pravično sódi mene Bog!
Vérujem va-nj, ne v svojo bran!

Kralj (zelo slovesno stopaje naprej v sredo).
 Gospod moj Bog! rotim te zdaj,
 Da boju bi prisoten bil! (Vsi se odkrijejo.)
 S pobedo meča sod nam daj,
 Ki jasno pravdo bo razkril!

	Okrêpi čistemu rokó,
	Lažniku moč naj strta bó:
<i>Elza in</i>	Pomagaj, Bog, v ta jadni čas,
<i>Lohengrin</i>	Ker um naš lahko vara nas!
	Oznanjaš zdaj svoj pravi sód.
	Zató sem smel, Bog, moj gospód!
<i>Miroslav.</i>	Jaz v veri stopam pred tvoj sód!
	Zdaj čast mi brani, o Gospod!
<i>Ortruda..</i>	Jaz v njega vérujem rokó:
	Kjer jo vihtel, je zmagal ž njo!
<i>Vsi možjé.</i>	Okrêpi čistemu roko,
	Lažniku moč naj strta bo!
	Oznani zdaj svoj právi sod,
	Ne mudi se, Bog, naš Gospod!
<i>Vse žene.</i>	Bog, naš Gospod, brani ga!

(Vsi se povrnejo v velikem, vznesenem vzhičenju na svoja mesta Elza in deve pod dobom pri kralju. Na znamenje glasnikovo pritegnejo bojni rogovi z dolgim bojnim klicem Lohengrin in Miroslav popolnita svojo orožno opravo. — Kralj potegne meč iz tal in udari z njim trikrat ob ščit Boritelja stopita v krog, nastavita ščit in potegneta meč Lohengrin prvi napade in močno zamahnivši porazi Miroslava. Ta poskuša zopet vzdigniti se, omahne in se zgrudi na tla, Lohengrin mu nastavi meč na grlo.)

Lohengrin Dal meni Bog je život tvoj sedaj:
 (izpustivši ga) Ti vračam ga, le žij in se kesaj!

(Možje porinejo meče v nožnice, bojne priče potegnejo kopja iz zemlje, kralj sname ščit z doba. Vsi deró radostni proti sredi.)

Zbor Žij! Zdrav! Žij!
 Zdrav, oj zdrav!

Elza (hiti k Lohengrinu). Da mogla bi slaviti
Primerno slavni čin,
Oj, vedno te hvaliti
Iz srca globočin!
Jaz v tebi skoprnévam,
Pred tabo drgetám!
Ah, vzemi, kar imám! (Zgrudi se mu na prsa.)

Lohengrin (vzdignivši se). To zmago priborila,
Krepost je tvoja le!
Zdaj vse, ki si prebila,
Poplača se gorjé!

Miroslav Ah, Bog me je udaril,
Bog mi je zmago vzel!
Vse nade sem si skvaril,
Ugled moj je ovél!

Ortruda (mrki pogled ostro uprši na Lohengrina). Ah, kdo ga je udáril?
Kdo moč je meni vzel?
Naj on mi up bi skvaril,
Vse nade v nič mi del?

Kralj,
možje in žene. O slávi, pesem zmage!
Junáka čine blage!
Blažen tvoj pot!
Slava prihodu!
Blažen tvoj rod!
Váruh narodu!

(v največjem navdušenju) Tebe le, o vzor-junak!
Le tebe mi slavímo!
Da kdo ti je enak,
Nikdar ne doživímo!

Zbor žena. Da mogle bi slaviti
Vredno slavni čin!
Ga vredno hvaliti
Iz srca globočin!
Prišel si tod
Vè bran narodu!
Blažen tvoj pot!
Slava prihódu!

(Miroslav se zgrudi brez zavesti Ortrudi pred noge. Lohengrina odneso z radostnimi vskliki mladeniči na njegovem ščitu in Elzo na ščitu kraljevem.)

Drugo dejanje.

Prvi prizor.

(Grad v Antverpah. Sredi ozadja »palas« [stanovanje vitezov]; v stran na desno stolpna vrata. Na levi spredaj »komnata« [stanovanje žen], njej nasproti vrata stolne cerkve. -- Noč. — Miroslav, v mrkem zamišljenju, in Ortruda, nepremično strmeč na jasno razsvetljena okna »palasa«, iz katerih doni vesela godba, stoječ v temni, robski obleki na stopnicah cerkve.)

Miroslav (se hitro vzdigne). Oj, dvigni se, družica nečastí!
Da mladi dan tu naju več ne zre.

Ortruda (ne spremenivši svoje postavke) Ne morem proč:
sèm veže mene čar.

Iz blesta slavja najinih sovragov
Daj, da sesám jaz smrtonosen strup,
Ki nama bol, in njim veselje vzame!

Miroslav (mrko stopivši préd-njo) O grozna žena ti! Kák
veže čar

Še mene k tebi? (s hitro kipečo ljutostjo) Zakaj
te ne pustim

Samé in proč bežim oj, tja, oj, tja —
Kjer moja vest bi našla zopet mir!

(prekipi bolestne strasti in togote) Ti si mi ukončala

Vso čast in slavo vso:
Ne hvali več me hvala,
Junaštvo mi je zlo!
Prognanstvo je izrečeno,
Moj meč na tla je zmet,
Orožje vse zdrobljeno,
Očetov dom proklet!
In kamor se obrnem,
Bežé pred mano vsi:
Da ga z očmí ne oskvrnim,
se ropar me beži!
O da si smrt izbral sem!

(jokavo) Ker beden sem tako!
(v skrajnji obupnosti) V nečast, sramoto pal sem,
Ob čast, ob čast sem vso! (Zgrudi se, pre-
magan od ljute bolesi, na tla.)
Ortruda (nespremenjena, med tem ko Miroslav spet vstane).
Kakova vendar divja trapi te
Bolest?

Miroslav. Da jaz orožja nimam več,
Da z njim bi te ubil!

Ortruda (z mirnim porógom) O mirni grof,
Ti Miroslav! Zakaj ne veriš mi?

Miroslav. Čemu me povprašuješ? Spletke tvoje
So zvédle me, da Elzo sem obdolžil!
Ki v temnem gozdu dom imaš, ti laž
Si mi povedala, da si z gradú
Zvršiti oni videla zločin!
Na svoje oči, kako je Elza brata
Utopila v ribniku! — Zmotila li
S prorokovanjem nisi mi srcá,
Da kmalu Rádboda bo stari rod
Ozelenel in vladal čez Brabant?
Tako si zvédla me, da Elzo jaz
Krepóstno pustil sem, in tebe vzel
Za ženo, ker si zadnja Rádbodnja! —

Ortruda (polglasno, a ljuto). Ila, do smrti žališ me! —
(na glas) To vse sem, da!, ti djala in spríčala!

Miroslav. Li nisi mene, ki zmerom spoštovan
Bil vseh krepostij dika sem in kras,
Lažij me svojih napravila sodruga?

Ortruda (uporno) Kdo laže?

Miroslav. Ti! — Mar ni me s sodbo zlo
Bog zdaj zato udaril?

Ortruda (sè strašnim porogom) Bog?

Miroslav. O groza!
Kakó strašno iz tvojih ust zveni beseda!

Ortruda. Ha, pláhlost tvoja ti je Bog?

Miroslav. Ortruda!

Ortruda. Ti žugaš mi? Slabotni ženi — ti!
Strašljivec! Bil tak ljuto njemu bi
Pretil, ki zdaj v nesrečo te pehá,

Ti zmago bi in ne nečast dobil! —
Ha, kdor mu kljubovati zna, spozna,
Da slabši je ko otròk!

Miroslav. Čim slabši on,
Tem bolj mogočen bil je božji srd!

Ortruda. Božji srd? Ha, ha! —
Daj meni moč, pokažem jasno ti,
Kako slaboten Bog mu dáje obran.

Miroslav (groze zdrhti, trepetaje). O vedma divja ti! Kako
me češ

Tajinstveno iz nova premotiti!

Ortruda (kažóča na palas, kjer je ugasnila luč)
Razkošniki zdaj vživajo mirú.
Pobliže sédi mi! Prišel je čas,
Ko ti sijalo vedme bo oko. — —

(*Miroslav* se približa in se skloni k njej pazno poslušajoč.)

Veš li, kdo ta je mož, ki sèm
Labod pripeljal ga je k nam?

Miroslav. Ne!

Ortruda. Kaj dal bi, da ti to odkrijem?
Poslušaj me: Je li prisiljen
Odkriti svoje imé in rod,
Ob svojo on je silo vso,
Ki mu dajè jo s trdom čar.

Miroslav. Ha! Umem zdaj njegov ukaz!

Ortruda. Zdaj čuj! Nikdo nima močí
Tajinstva njemu izrovati,
Kot ta, ki strog ima ukaz,
Da ne povpraša ga nikdár.

Miroslav. Zdaj treba Elzo premotiti,
Vprašanja da mu ne odpusti?

Ortruda. Ha, hitro vse razumel si!

Miroslav. A kak naj to zvrši se?

Ortruda. Čuj!
Pred vsem ne sme bežati se
Odtod: zdaj zberi misli vse!
Da sumnjo jej vzbudiš, ti stopi
Pred njo, óčitaj njemu čar,
Da z njim prekanil on je sod!

Miroslav (s kipečo togoto). Ha! Laž, prevara, čar!
Ortruda. Čc to

Se ne posreči — meč imaš!

Miroslav. Ha, meč!

Ortruda. Zastonj jaz ne poznam

Vseh tajnih sredstev in močij;

Zato poslušaj, kaj ti pravim:

Vsak, ki od čara moč imá,

Najmanjši li se njemu člen

Odrnga le, pokaže koj

Brez sile ták se, kot je res.

Miroslav (zelo naglo). [Da je tako!

Ortruda. O da mu bil

Bi v boju prst od roke le

Da, člen od prsta le odsekal,

Junák — on bil ti je predan!

Miroslav. Strahotno! Ha, kaj tu si mi odkrila!

Od Bóga, mislil sem, da je propast, —

(bridko) Z zvijačo sodba se je preslepila,

Po čaru zlem sem zgubil svojo čast!

Li možno, da se laž osveti?

Li možen vere je dokaz?

Ljubimca zlost da morem streti,

Dobodem čast da znova jaz? —]

O žena, ki stojiš tu pred menoj!

Če zdaj še varaš me, o boj se — boj!

Ortruda. Ha, kak sí besen! — Zapovédaj strásti!

Učim te jaz osvete sladke slasti! (*Miroslav* po-
časi prisede k *Ortrudi*.)

Oba. Naj zaroti se zdaj osveta

Iz srca burnega nočí!

Ki v sladkem spanju sta objeta,

Pogibel, znajta, vama bdí!

Drugi prizor.

(V Komnati se odpro vrata na pomole. *Elza* se prikaže v beli obleki na njih, pristopi k doprsnjaku in nasloni glavo v roke. —
Miroslav in *Ortruda*.)

Elza. Vetrovi, ki polnila

Je tožba moja vas,

Bi rada vam odkrila,
Kakó sem srečna jaz.

(Vi ste ga pripeljali,
Mu stregli ste skrbno;
Pred morskimi ga vali
Ste čuvali zvestó.
Da solze mi osušíte,
Ste čuli često me;
Zdaj líce mi hladíte:
Žari v ljubezni se!

Ortruda (tiho) Ona je!

Miroslav. Elza!

Ortruda. To uro bode klela,
Ko zdaj zazre jo moj pogled! — Vè stran!
Oddalji malo se odtod!

Miroslav. Zakaj?

Ortruda. Ta je za mé, — tvoj bodi njen junak!
(Miroslav odide proti ozadju.)

Ortruda (glasno s tožechim izrazom). Elza!

Elza. Kák klic? — Kak strašno in otožno
Tu moje v noč zvení imé!

Ortruda. Elza! —

Glas moj takó li ti je ptuj?

Li me nesrečno zatajuješ?

V najskrajnjo bedo me peháš?

Elza. Ortruda! ti si? — Kaj delaš tu,
Nesrečnica?

Ortruda. . . . »Nesrečnica!«

Pač prav imaš, da tak me zoveš!

V oddaljeni samoti gozda,

Kjer mirno, tiho žila sem, —

Kaj zlega ti storila sem? —

Bédo sem le objokovala,

Ki dolgo že teži moj rod, —

Kaj zlega ti storila sem?

Elza. O Bog, kaj mene tožiš ti?

Li jaz sem ti zadjala bol?

Ortruda. Kakó zavidati pač moreš

Mi srečo, da me v zakon vzel

Je mož, ki ga zavrgla si!

Elza. O večni Bog, kaj to naj ob?

Ortruda. Neblaga misel ga je zvedla,
Da tebe greha je dolžil, —
Kesanja srce se mu trga,
Zdaj ljuto on se pokorí.

Elza. Pravični Bog!

Ortruda. O ti si srečna!
Bilò ni mnogo bede vžiti,
Življenje le se ti smehljá;
Ti srečna smeš se me ogniti,
Naj me objame smrti tma —
Da moje bede motni žar
Ne pride k tebi v dom nikdár!

Elza (ganena). Kakó slabó bi zahvalila,
Bog večni, dar milobni tvoj:
Ko bi nesrečo zavrnila,
Ki pada v prah tu pred menoj! —
Nikoli! — Ortruda! čakaj me!
Jaz sama puščam k sebi te.

(Hitro se vrne v komnato Ortruda v divjem navdušenju
plane po koncu.)

Ortruda. Bogóvi silni! Pomagajte osvétí!
Kaznujte jih, ki vam tvoré nečast!
Okrépite me v službi vaši sveti,
Odpadnike pahnite vse v propast!
Vodan mogočni! Zovem te!
Freja častita! Sliši me!
Spéšite hlimbo in laží,
Da posreči se osveta mi!

(Elza in dve devi, ki jej svetita, izstopijo iz spodnjih vrat.)

Elza. Ortruda! Kje bivaš?

Ortruda (ponižno pokleknivši préd-njo). Tu ležim pred tábo!

Elza (prestrašena ustopi). O Bog, takó tu spet te gledam,
Ki enkrat dičil te je sjaj!
Usode komaj se zavedam,
Kakó ponižana si zdaj. —
Ustáj! ne dalje me prositi!
Sovraštvo vse odpuščam ti;
Kar morala si ti prebiti,
To, prosim te, odpusti mi!

Ortruda. Za to dobroto srčna hvala!

Elza. Ki jutri moj se mož bo zval,
Mu dušo bom omečevala,
Da milost bi i grofu dal.

Ortruda. O srčna dije ti zahvala!

Elza(v kipečem, radostnem vzhičenju). Da jutri te pri sebi imám,
Odeto v krasna odevála!
Spremíla boš me v sveti hram: —
Tam bodem čakala možá;

(veselo, ponosno) Da Bog mu v zakon sam me dá.

Ortruda. Kak vredno bi te zahvalila,
Ker bedna sem in brez moči?
Če v milosti s teboj bom žila,
Kot sužnja vedno ostanem ti!

(bliže stopivši) Le jedna dana mi je sila,
Mi vzel noben je ni ukaz;
Ta morda tebi bo rešila
Življenje kdaj v nevaren čas.

Elza (prijazno, nezavzeta) Kaj praviš?

Ortruda (ljuto). Naj te ne premóti

Sjaj sreče. Opotočna je,
Da te nesreča ne zalóti,
V prihodnost záte ožrém naj se!

Elza (zgražajoč se) Nesreča?

Ortruda (tajinstveno) Da ti je spoznati,
Kak diven njega je značaj!
Da nikdar ne bi htel bežati,
Kot k tebi prišel je vsled baj!

Elza (zgrozivši, se ukrene nejevoljna od nje; potem polna
žalosti in usmiljenja zopet k njej).

Ne moreš, bedna, pač umeti,
Mi dvoma ljúbav ne pozna!
Nikdár pač sreče nisi iméla,
Ki trdna le jo vera da?

(V moj idi dom! Daj se poučiti,
Kak polna vera je sladkôb!
Daj k veri se spreobrniti:

Ortruda. } Je sreče čut, kjer ni grenkôb!
} (Ha! Ta napuh me imá učiti,
} Kak jo oropam teh sladkôb!

| Prot njemu se mi je obrniti:
| Napuh prinesi jej grenkôb!)

(Elza vede Ortrudo licemersko obotavljajočo se v komnato, deve jej svetijo — Prvo svitanje dneva — Miroslav izstopi iz ozadja)

Miroslav. Takó poguba gre v ta dom! —
Dovrši zdaj, kar ti si izumela,
Ne branim ti, ki snuješ jim poraz!
Poguba z mojim padcem je začela;
Poginite, kot sem poginil jaz!
Le v eno vedno je pogled uprt:
Ki vničil čast je mojo, njemu smrt!

Tretji prizor.

(Zdaní se popolnoma. Dva stražnika s stolpa trobita jutranjico, z oddaljenega stolpa se jima odgovarja. — Potem stopijo štirje trobači na bojne rogove iz palasa in trobijo kraljevi pozóv; na to se vrnejo. — Z različnih strani vojniki pozdravljajoč se in idoči vsak na svoj posel. — Miroslav se je skril za umol pri cerkvi. — Prihajajoč z grajskega dvora in skozi stolpna vrata, ktera so bili odprli stražniki, se snidejo brabantiski plemiči in vojniki pred cerkvijo.)

Plemiči in vojniki. Za rana nas je glas pozval,
Kaj vse obeta dan pač ta!
Ki to je čudo dokončal,
Naš vzor-junak, premnog on čin še dokonča!

(Glasnik stopa sè štirimi trobači na bojne rogove iz palasa Vsi se obrnejo željno čakaje proti ozadju.)

Glasnik (na višini pred vrati palasnimi) Oj, poslušajte zdaj kraljev prijav!

Kaj kralj veli, pove zdaj glas vam moj:
Proklet, izobčen grof je Miroslav.
Ker je z lažjó podal se v božji boj;
Kdor ga pod streho svojo bo sprejel,
I ta se pravom vlasti bo proklel.

Možje. Proklet nevernik bodi,
Ki udaril ga je Bog!
[Osamljen on naj blodi
In brez miru okrog!]

Glasnik. Na dalje tu se vam na znanje da,
Da kralj junaku, selu od Bogá,
Ki ga je Elza zaželela si,
Brabantsko vlast in krono podeli.
A neče vojvoda on biti zvan,
On biti hoče: varuh čez Brabant!

Možje. Zdrav, naših mož željá!
Živi, oj sel Bogá!
Ves voj mu je udan,
Ki ščiti nam Brabant

Glasnik. Posluh! Še ta vam je poziv poslal:
Dans z vami svatbo bode praznoval;
A jutri ves oborožen za boj
Naj javi kralju se brabantski voj!
On neče vživati mirú, zabave,
On vesti hoče vas do zmage, slave!

Možje (navdušeno). Na borbo, hoj, srčnó!
[Če on je vodja nam!
Ki z njim boril se bó
Ta vnide v slave hram!
Od Bóga je poslan,
Da ščiti nam Brabant!

(Med tem ko se vrača glasnik zopet v palas, in ljud radostno
vrví in se gnete, se snidejo spredaj štirje plemiči, bivši voj-
niki Miroslavovi.)

Prvi plemič. Ha, čuj! iz zemlje on nas hoče vesti!

Drugi. In proti njim, ki niso vragi nam!

Tretji. Ne sme početje to se mu obnesti!

Četrtri. Kdo brani mu, če velel on je sam?

Miroslav (neopažen stopi méd-nje). Jaz! (Odkrije glavo; pre-
strašeni ustopijo)

Štirje plemiči. Ha! Kedó si? — Grof naš! Kaj je to?
Sem drzneš se, ko te uloví vsakdo?

Miroslav. Jaz kmalu hočem vam še dalje iti!
Vam pred očmi se mora posvetiti!
On, ki vas smelo je na vojsko zval,
Jaz ga dolžim, da sód je oblagál!

Štirje plemiči. Kaj čujem? Besni ti! Kaj tvoj namen?
Če zve to ljud, potem si izgubljen!]

(Miroslava rinejo v stran in ga skušajo prikriti pogledom naroda. — Štirje paži stopijo iz vrat komnate, bistro tekó po glavni poti navzdol in se postavijo pred palas na višini.)

Paži. Vè stran pred Elzo, nam gospó!

Ta v Bogu hoče iti v hram.

(Obrnejo se proti cerkvi, kjer se vstopijo.)

Četrti prizor.

(Dolg provod ženâ v bogatih odevalih stopi iz komnate proti cerkvi.)

Plemiči in vojniki (med provodom). Oj blažena naj hodi,

Ki v stiski je bilá,

Bog sam naj jo provodi,

In pot jej izravná!

Že gre, podoba jasna;

Čist jej je žar užgan!

O žij, nevesta krasna,

Zij, knežnja čez Brabant!

(Elza je nastopila v provodu; plemiči se spoštljivo odkrijejo in se razstavijo tvoreč ulico — Ortruda sledi — Kakor hitro hoče Elza stopiti na drugo stopnjo cerkvenih stopnic, prihiti Ortruda burno vstric nje.)

Ortruda. Nazaj, Elza! Jaz nečem dalj trpeti,

Da kakor sužnja hodim za teboj!

Pred tabo mesto moram jaz imeti,

Vpogniti moraš ti se pred menoj!

Paži in možje. Kaj žena čè?

Elza (hudo prestrašena) O Bog! Kaj naj to bó?

Kakóva mi je zmena nagla tó?

Ortruda (se rine od plemičev na sredo odra). Ker uro jedno sem ti robovala,

Ne bom zdaj sužnja tebi vekomaj!

Nesrečo svojo bodem maščevala,

Kar meni gre, imeti čem nazaj,

(Splošno stimenje in živahno kretanje)

Elza. Žal, da ti dala sem se preslepiti,

Ki se prikradla s stokom v moj si stan!

Pred mano ti v napuhu čèš hoditi,

Ti, ktere mož je od Bogá prognan?

Ortruda (užaljena, ponosno). Če po krivici mož se moj
prognal je,

Bil vendar slaven njega je naslov;
Junakov v zemlji dika on se zval je;
Poznan in strašen bil je meč njegov,
Od koga tvoj pa more se poznati?
Ne moreš niti mu imena zvati!

Možje in *žene*. Kaj pravi? Ha, kaj tu golči!

Ha, psuje. Zabranite ji!

Ortruda. Poznaš imé mu? Zdaj je tu nam zovi,

Če plemenit zares njegov je rod!

Odkod prinesli so ti ga valovi,

Kdaj bo in ktero šel od tebe pot?

Ha, ne! Pač v stisko prišel bi hudó,

Zato junak prepóved dal je to!

Možje in *žene*. Ha, je li res? Kakó dolži se

In psuje tu! Naj to trpi se?

Elza (iz zavzetja ojunačivši se). Ti psuješ ga z jezikom zlim!

Čuj, kaj ti jaz odgovorim! —

Tak plemenite on je nravi,

Tako kreposten je junak,

Da nikdar on naj ne ozdrávi,

Kdor dvomi, da je vitez blag!

Ni on li, rôke zmagovite,

Porazil tvojega možá?

(narodu) Zdaj po pravici vsi recite,

Kdo naj pravičnim se ima?

Možje in *žene*. Da, res, zares!

Le on! le on! le tvoj junak!

[*Ortruda* (porogljivo). Ha! nprav junakov plemeniti

Okalil kmalu grd bi kal,

Da moral čar bi on odkriti,

Ki moč mu v boju je dajal!

Če se ne upaš ga vprašáti,

Dokaz nam to je vsem očit;

Da moraš v duši ti se bati,

Da njega nprav ni plemenit!

(Palas se odpre, štirje trobentači kraljevi izidejo in trobijo.)

Žene (podpirajo Elzo). Branite jo pred zlo ženó!]

Možje. Vê stran, vê stran! Prihaja kralj!

Peti prizor.

(Kralj, Lohengrin, saški in brabantski grofi in plemiči so prišli v svečanem provodu iz palasa. Ker se je po zmešnjavi provod spredaj prekinil, stopita kralj in Lohengrin živahno naprej.)

Možje. Zdrav! Zdrav, kralj Henrik!
Zdrav bodi, varuh čez Brabant!

Kralj. Kák to je spor?

Elza (burno Lohengrinu vrgši se na prsa) Gospod! O moj velitelj!

Lohengrin. Kaj je?

Kralj. Kdo drzne tu se nam provod
Motiti?

Kraljevo spremstvo. Kákov spor, ki smo ga čuli?

Lohengrin (zagledavši Ortrudo) Kaj vidim? Žena ta je
tu s teboj?

Elza. Moj váruh! Varuj me pred to ženó!
Kazni, če nepokorna sem bilà!
Sem videla jo v bedi tu pred vrati,
Iz bede vzela sem jo k sebi v dom! —
Zdaj glej, kak strašno vrača mi dobroto, —
Me kara, da preveč zaupam ti!

Lohengrin (pogled ostro in z bajno silo uprši na Ortrudo,
ki pred njim ostrmi).

Strahotna žena ti, oddalji se!

Ne zmagaš tu nikdár! —

(prijazno Elzi) Jaz prašam te,

Otrov li svoj je v tvoje srce vlila?

Elza (jokaje se zakrije obraz na njegovih prsih).

Lohengrin (vzdignivši jo in kažoč na cerkev).

Tam bova rádoti solze točila!

(Postavi se z Elzo in kraljem provodu idočemu v cerkev na čelo.)

Miroslav (se pojavi na cerkvenih stopnicah; žene in paži se
prestrašeni umaknejo).

O kralj mi! Oblagáni knezi! Stojte mi!

[*Možje.* Kaj če tá tu? Prokleti, beži z mesta!

Kralj. Kljubuješ jezi moji ti?

Miroslav. O čuj-
te me!

Kralj. Nazaj! Beži spred mene!

Možje. Nazaj! ti ženeš se v propast!

Miroslav. Oj vi, ki ste pahnili me v nečast!]
Božji vam sod se je z lažjó prevaril,
Žel vas je čarodejnik osleparil!

Možje. Zgrábite zleca, ki je klel Bogá!

(Vsi planejo nanj, ki se z vso silo trudi, da bi ga poslušali, in ne da bi se zmenil zá nje, ki silijo va-nj, neprestano pogled upira na Lohengrina)

Miroslav. Ki tam je v sjajni veličini,

(Vojniki se prestrašeni umikajo pred njim in slednjič pazljivo poslušajo.)

Jaz čarodejstva ga dolžím!

[Kot prah pred vetrom moč izgini,

Ki jo dobil je s čarom zlim! —

Kako ste slabo vi sodili,

Ki vzeli čast, ugled ste moj:

Da mu vprašanje ste odpustili,

Ki se prišel je bit z menoj!

Ne bráni zdaj se mi vprašanja,

Da mu sedaj je stavim sam:]

Imé zdaj, rod, nazvanja

Očitno naj izjavi nam! —

(Vsi se zganejo velikega zavzetja.)

Kdo on je, ki ga je na valih

Labod pripeljal divji k nam?

Ki v takih moč ima živalih,

Čistósti mu ne pripoznam.

Naj zagovarja tu se zdaj:

Če more, pokorim se jaz;

Če ne, iz tega vsak spoznaj:

Krepóst njegova — prazen glas!

Kralj in možje (zaraženi in željno čakaje zro na Lohengrina).

Hudó ga toži! Kaj bó mu odgovoril?

Lohengrin. Na té, ki čast si bil zapravil,

Ozirati se ni dolžnost!

Kdo z dvomom zlobnih bi se bavl,

Pred njim nič ne zgubi krepóst.

Miroslav. Če meni odgovoriti nêče,

Tedaj, o kralj, ga vprašaj ti!

Mar plemstvo tudi tebi odreče,
Vprašanja ti ne pripusti?

Lohengrin. Da, jaz i kralju smem braniti,
I zboru knezov, starešin!

Ne sme o meni se dvomiti,
Moj blagi videli ste čin.

Le ena je — tej moram se odzvati:

Elza — (zadet obstane, ko jo zagleda, kako z
burno dvigajočimi se prsi v divjem notranjem boju strmi préd-se).

[Elza! — kak zrem jo trepetati! —

V dvojenju divjem moram jo zazreti!

So zaslepile gneva jo laži?

Daj, Bog, jo iz nevarnosti oteti,

Nikdar ne vséli dvom se v srce ji!

Miroslav in V dvojenju divjem lahko jo je zreti,

Ortruda. Se vsélil mučen dvom je v srce ji;

Ki moral meni v zlo je sèm prispeti

On je zgubljen, ko zdaj se vprašal bi!

Kralj in vsi Kakóvo tajnost mora on imeti?

možje. Če zlo pretí, naj vztrajno le molči!

Nevarnostij ga hočemo oteti;

Nam čin dokaz njegove je časti.

Elza. Kar skriva on, ne more ga oteti,

Očitno to da tu spregovori.

Ki me je rešil, mora on me kleti,

Če ga izdam, da tu se razglasí! —

Da znam mu kob, ga nečem razodeti:

A v divjem dvomu srce mi drhtí!

Kralj. Junák, nevernika se ni ti bati!

Ni treba ti na tožbo to molčati!

Možje (silijo k Lohengrinu). Mi smo s teboj! Mi vsi pre-
dobro znamo,

Da ti junak si vreden vse časti,

Daj nam rokó! V té trdno vero imamo,

I v tvoje imé, da si poznano ni!

Lohengrin. Ne bo vam žal, da se takó poznamo,

Da si imé in rod moj znan vam ni!]

Miroslav (tajno Elzi utopljeni v mislih). Zaupaj mi! Jaz sred-
stvo ti naznamim,

Ki ti gotovost da!

Elza (prestrašena, a polglasno). O, beži mi!

Miroslav. Daj, da najmanjši le mu ud jaz ranim,
Le prsta členec, in prisegam ti,
Kar skriva ti, boš videla jasno, --
In zvest, nikdar od tebe šel ne bo.

Elza. Ha, nikdar ne!

Miroslav. To noč ti čul bom sam --
Povej, takoj brez škode vse skončam.

Lohengrin (naglo stopivši spred). Elza, s kom mi občuješ
tu? --

(s strašnim glasom Miroslavu in Ortrudi) Nazaj od nje,
prokleta!

Naj nikdar vaju slej

Ne vidim jaz pri njej!

(Miroslav kretom izraža najbolestnejšo togoto.)

(Elzi, ki se mu je kakor vničena zgrudila pred noge). Elza,
uzdigni se! -- Le v tvoji jaz

Zvestobi zrem obema srečo, spas! --

Vznemirja li ti dvom srcé?

Češ moje zvedeti imé?

Elza (razburjena, v sramežljivi zblodi). Rešnik moj, varuh
moj si ti!

Pred tabo mrem jaz nična stvar!

Vseh dvomov moč naj prekosí

... Ljubezni moje žar! (Zgrudi se mu na prsa.)

Lohengrin. Živi Elza! Zdaj greva pred Bogá!

(Vede Elzo mimo gospode slovesno h kralju; vsi se spoštljivo
umaknejo.)

Možje in žene. Glej, glej! od Bóga je poslan! --

Zdrávstvuj! Žij knežnja čez Brabant!

(Spremljana od kralja gresta Elza in Lohengrin proti cerkvi.)

Oj sreča z vama bodi!

Zdrava, dika naša!

Bog sam naj te provodi!

Živi, knežnja čez Brabant!

(Ko je kralj z venčano dvojico dospel na najvišjo stopnjo,
se obrne Elza silno prevzeta k Lohengrinu, ki jo vjame v
naročje. Iz tega objetja pogleda v plahi zabrigi na Or-
trudo, ki zmagovalno dvigne roko proti njej; prestrašena
obrne obraz od nje.)

Tretje dejanje.

Prvi prizor.

(Uvodna godba izraža krasno vršenje pirovanja. Ko se dvigne zavesa, predstavlja oder venčano izbo. Na desni stolp na pomolih z odprtim oknom. Petje, s prva oddaljeno, se bliža. Sredi pesni se vrata odpro, na desni vnidejo žene z Elzo, na levi možje z Lohengrinom in kraljem. Paži z lučmi gredo naprej.)

Pirna pesen

(mož in ženâ).

Spremljana zdaj idita tja,
Kjer vaju druží ljubezni naj žar!
Duh zmagovit, plamen srcá
V vernosti spaja najsrečnejši par.
Borec vrline, stopaj naprej!
Dika mladine, stopaj naprej!
Burnosti pira zdaj sta ubegla,
Da bi zdaj mira slasti dosegla!
Hramec vonjív, vkrašén za ljubáv,
Vaju sprejmí, prost šumnih zabav!
Spremljana zdaj vnidita tja,
Kjer vaju druží ljubezni naj žar!
Duh zmagovit, plamen srcá
V vernosti spaja najsrečnejši par.

(Ko se oba provoda snideta sredi odra. se privede Elsa Lohengrinu, ki jo objame Osem žen svečano hodi okoli njiju, med tem ko jima paži snamejo težka vrhnja odevála.)

Osem žen. Kot Bog, vaju k sladósti
Posvéčamo í mé;
Spominjajta v radosti
Se dolgo ure té!

(Kralj objame in blagoslovi poročenca Paži opominjajo, da je treba odriniti; provod se zopet vredí; možje odidejo skozi desna, žene skozi leva vrata.)

Pirna pesen,

(ki se poje med odhodom).

Čuvana zdaj bdita samá, itd.

(V zmerom večji daljini izdoneva petje)

Drugi prizor.

(Elza in Lohengrin sedeta na počivališče pri stolpnem oknu.)

Lohengrin. Dopeta pesen je; zdaj sva samá
Od prvega spogleda prvič zdaj.
Šumenju daleč bodiva svetá,
Nikdo pozdravov srca ne zaznaj! —

Elza. Elza, moj slad! čisto, sladkó srcé!
Če srečna si, naj zdaj se mi pové!
Ah, greh je, da se srečno le poštévam,
Če vživam rádot celega nebá,
Če v sladkem čuvstvu k tebi skoprnevam,
Diham ti srečo, ki le Bog jo dá!

Lohengrin (ognjeno). Če smem, da, draga, srečno te
poštévam,

I meni ti dajěš radóst nebá!
(nežno) I jaz presladko v duši razgorevam,
Diham ti srečo, ki le Bog jo dá! —
Kak lepa ljúbav naju mora biti!

Nikdár se vzrša sva si šla nasprot.
Če sem izbran bil zá-te se boriti,
Ljubáv odprla k tebi mi je pot.
Z očij nekrivo sem te izpoznal,
Pogled me tvoj je v službo ti prizval.
Elza. A tí že prej si bil pred dušo mojo;
Vě sladkih sanjah si pred mano stal;
Ko videla sem bdé podobo tvojo,
Spoznala sem, da te je Bog poslal.
Tedaj ti htela sem se raztopiti,
Kot pôtok živ korak oviti tvoj,
Kot cvetka na livadi vonjeviti
Vpogniti htela sem se pred teboj.
Le ljúbav to je? — Kak ga mi je zvati,
Ta glas, ki je sladák in mil takó,

Kot, ah! imé ti, ki ne smem ga znati,
In zvati z njim, kar ljubim vso močjó!

Lohengrin (laskavo). Elza!

Elza. Kak milo imé mi jezik tvoj šepeče! (nekaj
obotavlja se)

Ne smem li tvojega poznati jaz!
Le, ko v tihoti sva ljubávné sreče,
Naj zgovoriti smem premili glas!

Lohengrin. Predraga mi!

Elza. — Ko bliz nikogar ni;

Pred svetom níkdar se ne zgovorí!

Lohengrin (jo prijazno objame in pokaže skozi okno na
cvetnjak).

Dihaš z menoj i ti vonjave bajne.
Kakó sladko v njih sladu se topim!
Donašajo le-sem jih sape tajne, —
Ne vprašajoč se čaru prepustim. —
Ták bil je čar, ki me je s tabo spójil,
Ko si mi stala prvič pred očmi;
O tebi nisem prašal niti dvojil,
Bilà v očéh — in hkrati v srcu si.
Kot od vonjav se mamí duša moja,
Dasi iz tajne tmíne sèm vejó:
Tako me vzhítíla je čednost tvoja;
Dasi obdolžèna si bilà težkó.

Elza (osramočena se mu skriva na prséh). Ah, da sem
vredna tebi druga,

Da ne le v tebi koprnim!
Da spaja s tabo me zasluga,
Za tebe muko da trpim!
Kot ti si našel me obdolžèno,
O, da bi v stiski bil i ti!
Da breme mi je naložèno,
Da vem za skrb, ki ti preti! —
Li tajnost tvoja ta je taka,
Ki svet je zvedeti ne smé? —

(bolj in bolj tajinstveno) Mordà, da te nevarnost čaka,
Če ona svetu se pové?

Da je to! da smem jo znati,
Da jaz jo v móči svoji zrem,

Nikdó ne sme mi je izrovati,
Za tebe rada umrjem!

Lohengrin. Predraga!

Elza (bolj in bolj strastno). Zaúpanja ti proti meni
Ah, vredno, prosim, me spoznaj!
Tajinstvo svoje razodeni,
Kdo ti da, si, na znanje daj!

Lohengrin. Ah, molči, Elza!

Elza (zmerom silnejši). Veri môji
Razjasni ti imena sjaj!
Odkriti roda mi ne dvôji, —
Kakó molčati znam, spoznaj!

Lohengrin (strog in resnoben ustopi). Zaúpanja si vredno
se spoznala,
Ker sem prisegi tvoji jaz verjél!
Če mi nikdár ne boš omahovala,
Najboljšo vseh ženâ te bom imél! —

(se zopet ljubeznivo obrne k njej) Na prsa mi, predraga moja!

Da blizu žaru si srcá!
Očij obsevaj luč me tvoja,
Ki v njih je sreča moja vsa!
Ah, pusti mi, da se razvnamem,
Srkáje va-se dih jaz tvoj!
Da krepko, krepko te objamem,
Da srečen v tebi duh je moj!
Ljubezen tvoja mi podéli
Nazaj, kar pustil sem za té:
Od one ni na zemlji celi
Nikjer usode bolj lepé.
Da kralj mi nudi krono svojo,
Odbiti jo biló bi prav:
Kar mi povrne žrtvo mojo,
Edino tvoja je ljubáv.
Zató ogibaj se dvojênja,
Poroštvo ljúbav tvoja daj;
Ne hodim iz nočí, trpljenja,
Zapustil jaz sem — srečo, sjaj!

Elza (strastno) O Bog, kák zgovoriti
Te čujem tu dokaz!
Si htel me prekaníti:

Kak sem nesrečna jaz!
Čegár si se izbavil,
To bil je krasen sjaj:
Ti srečo si ostavil
In hrepeniš nazaj!
Kakó naj se verjame,
Da mi boš zvest ostal?
En dan mi spet te vzame,
Ljubezni ti bo žal!

Lohengrin. Kaj to ti muke dela!

Elza. Zakaj me mučiš ti?
Ah, naj bi dneve štela,
Kar še ostaneš mi?
Doklej še tu se baviš?
Skrb mi temní okó;
Prekmalu me ostaviš
V nesreči tu samó!

Lohengrin (živahno). Dražest ti ne ovéne,

Elza. Če dvojbe prosta si!
Ki ná-me te prikléne,
Kje najti je moči?
Čaróbné ti si nravi,
Prišel po čaru si: —
Kakó moj duh ozdravi?
Poroštva zá-te nil! — (Razburjena se zgane in
prislúša.)
Čuješ li to? Nekdó se približuje!

Lohengrin. Elza!

Elza (strmí préd-se). Ah ne! — — da, tod! labod, labod!
Tam po valovih z ladjo semkaj pluje . . .
Pozval si ga, — že bliža se, glej, tod! —

Lohengrin. Elza, miruj! Izbavi teh se zblod!

Elza. Ne morem ozdraveti,
Nič zblód me ne oprostí,
Kot — če mi je umreti! —
Da zvem jaz — kdo da si!

Lohengrin. Elza, kam stvar češ gnati?

Elza. Neblago blagi mi!
Čuj! kaj te čém vprašáti!
Zdaj mi imé odkrij!

Lohengrin. Nikár!

Elza. Odkod je pot?

Lohengrin. Gorjé!

Elza. Kakóv tvoj rod?

Lohengrin. Beda! Končano je!

(Miroslav in štirje brabantski plemiči uderó z golimi meči v izbo.)

Elza. Reši se! Tvoj meč! tvoj meč!

(Podá mu meč, *ki je naslonjen na počivališče. Lohengrin porazi Miroslava, ker je zamahnil proti njemu, z jednim udarcem na tla, da mrtev obleži. Prestrašenim plemičem poizpadajo meči, vsi pokleknejo Lohengrinu pred noge. Elza, ki se mu je bilá vrgla na prsa, se brez zavesti počasi zgrudi ob njem na tla. — Dolgo molčanje.)

Lohengrin (močno presunen, stoji edini po koncu). Žal! strta sreča sedaj je vsa!

(Pripogne se k Elzi, jo lahno vzdigne in nasloni na počivališče.)

Elza (medlo oči odpiraje) O večni Bog! usmili se!

Lohengrin (veli plemičem vstati in mrtveca odnesti). Truplo nesite tu pred kraljev mi sod!

(Plemiči vzdignejo Miroslavovo truplo in odidejo z njim. Lohengrin zvoní po zvonovni vrvi: štiri žene vstopijo.)

Lohengrin. Da mogla bo pred kralja iti,

Krasite Elzo mi ženó!

Tam hočem jej odgovoriti,

Da móžev rod spoznala bo!

(Žalosten odide. Žene odvedejo Elzo, ki ni zmožna izgovoriti besede. Počasi se daní; sveče so ugasnile. Zaslon zakrije spredaj celi prizor. Kakor da bi prihajalo z grajskega dvorišča, se sliši bojne rogove trobiti pozov.)

Tretji prizor.

(Ko se dvigne zavesa, predstavlja oder zopet loke na bregu Šelde, kakor v prvem dejanju. — Žareča jutranja zarja; daní se. Z različnih strani prihaja polagoma brabantshi voj na oder. Ko so Brabantci vsi zbrani, vnide kralj Henrik na čelu svojega voja.)

Vsi možje (udarjajoč ob ščite). Zdrav, kralj nam Henrik!
Kralj nam Henrik, zdrav!

- Kralj.* Oj hvala, dragi moj Brabant!
Ponos mogočno moj je vžgan,
Ko vidim v zemljah mojih cvet
Bogatokrasnih bojnih čet!
Zdaj naj sovražnik pride v boj,
Porazi, zmane naš ga voj:
Nikdár ne bo se upal več
On priti nam pod ostrí meč!
- Vsi možje.* Pogumno mi borimo se,
Za vlast moči združimo vse!
- Kralj.* Kje mož je, od Bogá poslan,
Da povelíči nam Brabant?
- (Štirje brabantski plemíči prinesó na nosilnici pokrito truplo
Miroslavovo in je postavijo sredi odra.)
- Vsi.* Kaj ti nesó? Kaj tu želé?
To Telramunda so možjé.
- Kralj.* Kdo vede se? Kaj zrem naj jaz?
Spreleta groza me, užas!
- Štirje plemíči.* Junak takó je velel nam:
Kdo da je tu, pove vam sam.
(Elza z družicami nastopi omahujé.)
- Možje.* Glej! Elza tam gre plemenita!
Kakó je blede in pobita!
- Kralj* (jej gre nasproti in jo vede k sedežu pod dob).
Zakaj otožna si takó?
Ločítev li ti dé težkó?
- Glasi.* Vè stran! glej — varuh čez Brabant!
- Vsi možje.* Zdrav! zdrav nam, varuh čez Brabant!
(Lohengrin, oborožen kakor v prvem dejanju; slovesno,
resnobno.)
- Kralj.* Pozdravljen bodi vojskovojs!
Ki si poklical jih na boj,
Vsi željno čakajo te že
Naprej se zmage radujé.
- Brabantci.* Vsi čakamo te željno že,
Naprej se zmage radujé.
- Lohengrin.* Gospod in kralj mi, naj ti oznanim,
Ki zval sem jih, junakom zbranim
Načelovati jaz ne smem!
- Vsi možje* (zadeti). Moj Bog! Kaj če z izrekom tem?

Lohengrin. Vas vodit nisem prišel na pobedo!

Tožitelj prišel sem vè vašo sredo!

(odkrije Miroslavovo truplo). Najprvo sôdi zbor po prava
môči,

Da mi pravico bi odkril:

Ker mož me ta napadel je po nôči,

Če po pravici sem ga ubil?

Kralj in vsi moške (stegnejo roke slovesno proti dobu).

Kot ti porazil si ga tudi,

Tako naj tam i Bog ga sodi!

Lohengrin. A v drugo moram tu vam zdaj tožiti:

In tožim vsem vam tu na glas,

K izdajstvu dala se je premotiti,

Ah, ta, ki sklenen z njo sem jaz.

Vsi moške. } Elza! Kakó je to prišlo!

} Kak zblesti mogla si takó?

Žene. } Beda ti, Elza!

Lohengrin (strogo). Vi vsi ste čuli, kak je obljubila,

Da níkdar me ne vpraša, kdo sem jaz!

Zdaj sveto je prisego prelomila,

Nevernika je poslušala glas!

Iz dvojbe divje moram jo oteti,

Odgovoriti moram jej to pot:

Sovraga smel siljênje sem prezreti, —

Odkriti moram zdaj imé in rod.

(Obličje se mu bolj in bolj razjasni). Zdaj pázite, če dne se
mi je bati!

Naj čuje zbor in kralj in človek vsak:

Tajinstvo svoje zdaj vam čém skazáti.

Moj rod je v plemstvu vašemu enak!

Vsi moške in *žene.* Nečuvene nam je reči oznanil!

Da vest prisiljeno bi si prihranil!

Lohengrin. V daljini kraj leži tajnosten, skriven,

Stojí tam grad, ki Monsalvat je zvan;

A v sredi tam dviguje hram se diven,

Tak lep, da lepši svetu ni poznan:

Ondód se čaša čudotvorna straži

Kot najsvetójša izmed vseh svetinj;

Da njo bi čuvali ljudje najblaži,

Prinesli angelji so jo z višin.
 Golob z nebes priléta vsako leto,
 Da čudodejno moč jej pomnoži:
 Imé jej Gral je; vero čisto, sveto
 Po njej Bog njega vitezom delí.
 Kdor v službo Gralu svetemu izbran je,
 Nadzemske podeli on njemu moč;
 Zastonj hudobnežev je kljubovanje,
 Beži pred njim i smrti strašna noč.
 Da, kogar on poslal je v kraje ptuje,
 Za pravo čednosti se tam borít;
 I njemu sveta moč se ohranjuje,
 Če rod njegov ostane tam prikrit.
 Svetósti Grala pa takó so svete,
 Odkrit beži pred svetom isti čas; —
 O vitezu dvojiti vi ne smete,
 Spoznan li je, — bežáti mora od vas. —
 Sedaj, kak dvojba, čujte, se plačuje:
 Od Grala bil sem v zemljo to poslan:
 Moj oče Parcival ondu kraljuje,
 In vitez mu — jaz Lohengrin sem zvan.

Vsi moške in *žene* (močno ginéni) Ko vidim rod v takóvi
 mu svitlósti:

Okó mi obrosé solzé radosti.

Elza (kakor vničena) Se umika dno mi! Kakšen mrak!
 O vzduh, vzduh nesrečni meni!

Lohengrin (Elzo, ki omahne, vjame v roke). O Elza! kaj
 ti si storila mi?

Ko te zazrle moje so oči,
 Ljubezni žar se v srcu mi je vžgal,
 In novo sebi srečo sem spoznal:
 Tajnostni čar in vzvišeno skrivnóst,
 Ki ohranila mojo je krepóst, —
 Té tebi sem posvetil jaz močí: —
 Zakaj to tajnost mi razdrila si?
 Od tebe zdaj se je ločiti mi!

Kralj in *vsi moške*. | Žal! beda! moraš ti od nas?
 | Ti mož, ki te je Bog poslal!
 | Odvzame nam nebó naj spas?
 | Kdo slej uteho nam bo dal?

- Elza* (zdrhti v največji obupnosti) | Soprog moj! Ne! Ne smeš oditi!
 Ko se kesam, ti bodi svedok moj!
 Pokore moraš ti mi priča biti;
 Da kazniš me, ležim tu pred teboj!
- Zbor žen.* | Žal, zdaj te zapustil bo!
- Lohengrin.* | O žal! jaz moram, draga mi!
 { Da se obotavljam, že se Gral srdí!
- Elza.* | Če tak božanski si, soprog ti moj!
 Ostane milost božja naj s teboj!
 Skesana če oplakujem jaz svoj greh,
 Ne beži najbednejše bednih vseh!
 Ne ostavi me, dasi moj greh je velik!
 Zavreči, ah! prebedne me nikar!
- Lohengrin.* | Pokora ena le za greh je tvoj,
 Ah! ktera tre enako naju obá!
 Razstati moram se sedaj s teboj,
 { Pregrehe biti mora kazen ta!
- Kralj in plemiči* (burno obkolivši ga). Nikar! Nikar od nas
 ne hòdi!
- Voj čaka te, da v boj ga vòdi!
- Lohengrin.* O kralj mi, čuj! Ne smem s teboj jaz iti!
 Jaz Gralu vitez, — če sem vam spoznan, —
 Da htel bi Gralu nepokoren biti,
 Ves sile vzos koj bil bi mi končan!
 A, kralj mogočni! daj si ti razkriti:
 Kolíka zmaga se ti podelí!
 Sovražniki ne bodo zmagoviti
 V deželo to prišli še pozne dni!
 (Živo zavzetje. Iz ozadja se razširja klic:)
 Labod! labód!
- (Vidi se laboda po reki bližajočega se s čolnom.)
- Možje in žene.* Labod! labod!
 Glej, bliža že se tod!
 Labod! Žal, že gre!
- Elza* (vzbudivši se iz omame se vzdigne in gleda proti bregu).
 Užasno! Ha! Labod, labod!
 (Ostane kakor odrvenela v svoji postavki.)
- Lohengrin* (presunen). Uže po mene, glej! poslal je Gral. —
 (stopivši na breg otožno). Moj drag labód!
 Ah! tužno pot to zadnjikrat

Prihranil kak bi ti jo rad!
Čez leto dnij, kobi končal
Se službe tvoje zadnji čas, —
Ko osvobodil bi te Gral,
Drugače rad te zrl bi jaz! —

(Obrne se prekipevši najljutejše bolesti zopet k Elzi.)
O Elza! Jedno leto da živála
Bi srečo skupaj, bil bi videl rad:
Potem bi vrnil se, poslan od Grala,
Ki objokuješ njega smrt, — tvoj brat! —
(Izroči jej rog, meč in prstan.)
Ko vrne se, ko v daljni bom deželi,
Ta rog, ta meč, ta prstan mu podêli!
Ta rog sovražnike mu vse odžene, —
In z mečem tem bo zmago v boju žel:
A prstan ta naj ga spominja mene,
Ki enkrat te iz stiske sem otel!
(Poljubi Elzo, ki ni možna izgovoriti besede.)
Sprejmi pozdrav iskren, predraga mi!
Pozdrav! Ostati Gral več ne pusti!

(Hiti k bregu.)

Kralj, možje in žene. Žal! žal! oj blagi ti junak!
Kak delaš ti nam bol težak!
(Ortruda nastopi.)

Ortruda. Oj, pluj domov, mož ponositi!
Neumnici da smem odkriti,
Kdo v čolnu te privel je k nam.
Na lancu, s katerim vrat je obdan,
Laboda tega zdaj spoznam:
To bil je dedič na Brabant!

Išci. Ha!

Ortruda (Elzi). Oj, hvala, da se mož pregнал je!
Labód bo moral z njim iti!
Junak da dalj še tu ostal je,
I brata osvobodil bi.

Vsi (skrajnje razgnevani). O žena zla! Ha, kák priznala
Strahoten tu si nam zločin!

Ortruda. Božanstva so se maščevala,
Ker skrunite njih blag spomin!

(Visoko vspenši se stoji v divji obupnosti. Lohengrin, ki je slišal, kar je govorila, poklekne zdaj tik brega in tiho moli. Vsi zro nanj pazno čakaje. Naenkrat zagleda belega Gralovega goloba, ki se spušča nad čolnom navzdol; živo vzradoščen skoči kvišku in sname labodu lanec; na to ta takoj ponrè. Namesto njega dvigne Lohengrin krasnega mladeniča v blesteči srebrni opravi — Gotfrida — iz reke na breg.)

Lohengrin. Tu vojvoda je čez Brabant!

Vodník naj v boju vam bo dan!

(Hitro skoči v čoln, katerega golob za lanec držeč vleče od tod. Ortruda zazrši Gotfrida zavpije in se zgrudi. Elza gleda v zadnjem radostnem razblaženju na Gotfrida, ki se približuje in kralju pokloni. Brabantci popadajo na kolena, prèdenj poklanjajoč se mu. Potem hiti njej v naročje.)

Elza (nanagloma pogleda proti bregu). Sopróg moj! Sopróg moj!

(Zagleda Lohengrina uže v daljini v čolnu, tiranem od goloba. Stoji s povešeno glavó, žalosten opirajoč se na ščit. Vsi pri tem pogledu zakričé bolesti in tuge. Elza zdrsne umirajoča počasi Gotfridu z naročja.)

